

Kompetansesamling PT og RMP

23. September 2026

Seljord

28. September 2026

Tønsberg

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark

01.10.2026

Kompetansesamling PT og RMP

For kommunal landbruksforvaltning i Vestfold og Telemark

Onsdag 23. september - kl. 08:45 - 15:00 – Seljord (Fylkeshuset Telemark FK)

Mandag 28. september - kl. 08:45 - 15:00 – Tønsberg (Egenesgården, SFVT)

PROGRAM

Møteleder: Everdien van Weeghel

08:45 Kaffe og mingling

09:15 Velkommen

PT

- Nytt og aktuelt om PT
- Avløsertilskudd
- Vanlig jordbruksproduksjon

12:00 Lunsj

RMP

- Nytt og aktuelt om RMP
- Status rullering
- Avkorting etter brudd på krav om gjødslingsplan
- Kommunens kontrollplaner

15:00 Avslutning

*Innledere: Mona Skjæggestad, Unni-Lill Dørum, Martin Dalen og
Everdien van Weeghel*

Vi vil ha beinstrekk underveis

PT

Mona Skjæggestad
Unni-Lill Dørum

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark

01.10.2026

Nytt og aktuelt om PT

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark

Kontroll av tilskudd til avløsning ved ferie og fritid

Kompetansesamling september 2026

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark

6.1.1 Formål

Formålet med tilskudd til avløsning er å legge til rette for at foretak med husdyr skal kunne ta ferie og få ordnet fritid og hjelp til avlastning, gjennom å bidra til finansiering av leid arbeidskraft.

Litt grunnleggende

- Søknadsfristen er 15. oktober. Avløserutgifter som foretaket har hatt etter 15. oktober kan etterregistreres frem til 10. januar året etter.
- For å få utbetalt avløsertilskudd må foretaket ha et tilskuddsgrunnlag som kan utløse en utbetaling på minimum 5 000 kroner. Foretaket kan maksimalt få utbetalt 146 055 kroner. (foreløpige satser)
- Jordbruksavtalen har tabell som viser foreløpige satser (tabell 10.1) og definisjoner av dyreslag (8.2.2). Fastsetting av tilskuddsgrunnlaget framgår av tabell 10.1.

Tabell 10.1 Tilskuddsgrunnlag avløsning

Dyreslag	Sats ¹⁾ kr/dyr
Melkeku ²⁾	5 603
Ammeku ²⁾	1 547
Øvrige storfe ²⁾	933
Melkegeit og melkesau ²⁾	1 290
Sau ³⁾	643
Ammegeit ³⁾	833
Avlsgris ²⁾	1 847
Slaktegris ⁴⁾	63
Verpehøne til konsumeggproduksjon, og avlsdyr av ender, kalkuner og gjess ²⁾	16,22
Rugeegg levert til rugeri ⁵⁾	0,095
Hest (alle) ^{2) 6)}	1 847
Avlskanin ^{2) 7)}	461
Gås, kalkun og and ⁴⁾	5,65
Kylling og kalkun ⁸⁾ solgt som livdyr ⁹⁾	5,65
Slaktekylling ⁴⁾	0,69
Tillegg for økologisk slaktekylling ⁴⁾	2,00
Hjort (alle) ²⁾	628

6.1.2 Grunnkriterier

- Foretaket må ha disponert dyr på en av telledatoene, ha slakta eller solgt dyr i søknadsåret, eller ha levert rugeegg til rugeri i søknadsåret.
- Foretaket må ha hatt faktiske utgifter til avløsning i søknadsåret.
- Avløsertjenesten må være knyttet til foretakets husdyrdrift.

§ 6. *Tilskudd til avløsning*

Det kan gis tilskudd til avløsning på grunnlag av det dyretallet foretaket disponerte på det tidspunkt eller i den perioden som fremgår av jordbruksavtalen. Tilskuddet kan ikke overstige foretakets faktiske utgifter til avløsning.

Som avløsning regnes ikke arbeid utført av person som

- a. har næringsinntekt fra foretaket,
- b. er ektefelle eller samboer til en som har næringsinntekt fra foretaket, eller
- c. er under 15 år.

Tilskudd etter denne paragrafen kan ikke gis til skoler samt andre offentlige og private institusjoner.

Hva regnes som avløsning?

Tilskudd til avløsning kan gis
for utgifter til
arbeidsoppgaver som det
ikke er uvanlig at
jordbrukere selv utfører

Tilskudd til avløsning kan gis for utgifter til arbeidsoppgaver som det ikke er uvanlig at jordbrukere selv utfører

Dette inkluderer (listen er ikke uttømmende)

- tradisjonell fjøsavlastning
- saueklipping
- klauvskjæring
- vedlikehold av driftsbygning i form av for eksempel maling eller snekkerarbeid
- rundballepressing
- jordarbeiding
- spredning av husdyrgjødsel
- gjerdehold
- beiterydding
- frakt av dyr til og fra beite

Avløsertilskuddet kan også dekke

- **lønnsutgifter** for foretak som selv har arbeidsgiveransvar for avløseren, inkludert feriepenger, kostnader knyttet til obligatorisk tjenstepensjon og arbeidsgiveravgift
- utgifter til **kjøp av avløsertjenester** fra avløserlag, avløserring eller andre foretak
- betalt merverdiavgift der foretaket som søker ikke er mva-registrert
- som utgifter til kjøp av avløsertjenester regnes også kjøregodtgjørelse. For foretak som selv har arbeidsgiveransvar for avløseren, kan bare avgiftspliktig kjøregodtgjørelse medregnes.

Hva regnes ikke som
avløsning?

I søkeveiledningen står:

«.....må fakturaen spesifisere hva som er utgifter til leie av personell, og hva som er utgiftene til maskinleie og så videre.»

«Det gis ikke tilskudd til (listen er ikke uttømmende)

- varer som blir benyttet under tjenesten
- utgifter til leie av maskiner
- utgifter til tjenester som innleie av fjørfeplukkere, utover eventuelle utgifter til en avløser som utfører de samme oppgavene bonden selv ville ha utført om han eller hun hadde vært tilstede ved fjørfeplukkingen

Oppramsingen av hvilke tjenester som kan og ikke kan gi grunnlag for utbetaling av tilskudd er ikke fullstendig, men veiledende. Er du i tvil om en tjeneste kan gi grunnlag for tilskudd eller ikke, ta kontakt med kommunen din i god tid før søknadsfristen. »

I kommentarrundskrivet står:

«Avløsning omfatter ikke (listen er ikke uttømmende):

- utgifter til tjenester som for eksempel dyrlege, regnskapsføring, rådgivning fra husdyrkontrollen, drektighetskontroll, husdyrkontroll, rørlegger eller elektriker
- utgifter som foretak har hatt til innleie av fjørfeplukkere, utover eventuelle utgifter til en avløser som utfører de oppgavene bonden selv ville ha utført om han eller hun hadde vært tilstede ved fjørfeplukkingen.
- leie av maskiner eller annet materiell som benyttes under utførelse av en tjeneste
- merverdiavgiften for avløsningen dersom foretaket som søker er mva-registrert»

Eksempel på dokumentasjon av avløserutgifter

- avløsning kjøpt fra avløserlag eller avløserring
 - lister fra avløserlagene
 - bilag eller utskrift fra foretakets regnskap som viser utgifter til avløserlag eller avløserring
- lønn til ansatt avløser som søker har arbeidsgiveransvar for
 - a-melding
 - lønnsslipp
 - bilag eller utskrift fra regnskapet som viser lønnsutgifter til avløser
- avløsning kjøpt av annet foretak
 - faktura for avløsningen
 - bilag eller utskrift fra regnskap som viser utgifter til avløsning

- 6.3.3.6 Hva regnes som avløsning
- Begrepet avløsning omfatter bare selve tjenesten, og ikke varer som eventuelt blir benyttet. Dette bør saksbehandler være særlig oppmerksom på ved kontroll av avløsning kjøpt av annet foretak.
- Det gis ikke tilskudd til leie av maskiner eller annet materiell som benyttes under utførelse av en tjeneste. **Det skal derfor fremgå av dokumentasjonen hva som er utgifter til leie av personell, og hva som er utgifter til maskinleie og/eller andre varer. Hvis dette ikke kommer klart frem, kan ikke saksbehandler legge dokumentasjonen til grunn for tilskuddet.**

Eksempel 1

Faktura	Antall	Enhetspris	Mva	Beløp
Rundballepressing	1	5 000,00	1 250,00	6 250,00

- Hvilket beløp dokumenterer avløserutgifter?

Hva er
arbeid/tjenester og
hva er evt leie av
maskin og utstyr?

			<u>Pris pr. enhet</u>	<u>Beløp</u>	<u>MVA</u>
[REDACTED] Husdyrhold - sykdom (32 Sykdom landbruksvikar)					
Timeliste for oppdragsnummer [REDACTED]					
Bekreftet av [REDACTED]					
Arbeidstimer - Iv	59	Time	341,26	20 134,34	25 %
Helgetillegg 50 % - Iv Helgetillegg 50 prosent - Iv	24,50	Time	166,60	4 081,70	25 %
[REDACTED], Husdyrhold - ferie/fritid (02 Ferie og fritidsavløsning)					
Timeliste for oppdragsnummer [REDACTED] 26					
Bekreftet av [REDACTED]					
Arbeidstimer	4	Time	212,42	849,68	
[REDACTED], Husdyrhold - sykdom (32 Sykdom landbruksvikar)					
Timeliste for oppdragsnummer [REDACTED] 26					
Bekreftet av [REDACTED]					
Arbeidstimer - Iv	150	Time	331,51	49 726,50	25 %
Helgetillegg 50 % - Iv Helgetillegg 50 prosent - Iv	37,50	Time	161,84	6 069,00	25 %
[REDACTED] Husdyrhold - sykdom (32 Sykdom landbruksvikar)					
Timeliste for oppdragsnummer [REDACTED] 26					
Bekreftet av [REDACTED]					
Arbeidstimer - Iv	5,75	Time	313,40	1 802,05	25 %
Mvagrunnlag 25%				82 663,27	
25% mva				20 665,83	
Fakturabeløp				<u>103 329,10</u>	Kr

Kun 849,68 kr er dokumentasjon på beløp til avløsning ferie og fritid

Eksempel 3

- Bonde Kari har fått seg kjæreste som tar noen fjøsstell for Kari.
- Bonde Kari har betalt lønn til kjæresten og inkludert det i beløpet hun har oppgitt som kostnad til avløsning i søknad om PT.
- Kjæresten er veterinær og tar etter hvert noen behandlinger på noen dyr. Lønn for dette er også tatt med i PT-søknaden.
- Kjærligheten blomstrer og de bestemmer seg for å flytte sammen. Kari fortsetter å betale lønn til kjæresten og oppgir beløpet i PT-søknaden.

§6:

- Hvordan vil dere vurdere dette?
 - Som avløsning regnes ikke arbeid utført av person som
 - a. har næringsinntekt fra foretaket,
 - b. er ektefelle eller samboer til en som har næringsinntekt fra foretaket, eller

Eksempel 4

- Ola selger gården 1. april til Lars. Det var 16 melkekyr på gården 1. mars og 20 melkekyr 1. oktober.
- Hva skjer med avløsertilskuddet?
- Ola må som vanlig levere del 1 av søknaden, **men må også levere del 2 av søknaden for å søke om avløsertilskudd.**
- Foretaket må være aktivt i Enhetsregisteret til etter at utbetaling av produksjonstilskudd er gjennomført i februar påfølgende år.
- Lars leverer også del 2.
- Ola får tilskudd for $16 / 2 = 8$ melkekyr
- Lars får tilskudd for $20 / 2 = 10$ melkekyr

Eksempel 5

- Foretaket har slitt med å få avløsning og hadde ikke avløserutgifter før 15. oktober. De krysset ikke av for at de søkte om avløsertilskudd i del 2
- Foretaket fikk imidlertid endelig avløser som de brukte mye i november og desember. Dette ønsker de å etterregistrere innen 10. januar
- Hvilken veiledning gir dere foretaket?

- Søkerveiledningen: «Har du ikke hatt utgifter før 15. oktober, men regner med å få det, må du i søknad ved del 2 (søknadsfrist 15. oktober) krysse av for at du søker om avløsertilskudd, og oppgi 0 kroner i utgifter. Deretter kan du etterregistrere utgifter når du har hatt dem, men senest 10. januar året etter søknadsåret.»

*Søke dispensasjon fra søknadsfrist?
Er dette et «særlig tilfelle»?*

Oppsummering

- Tilskuddsgrunnlag?
- Avløsning etter regelverket?
 - Faktiske utgifter i søknadsåret?
 - Knyttet til husdyrdrift?
 - Arbeidsoppgaver som det ikke er uvanlig at jordbrukere selv utfører?
 - Er arbeidet utført av «godkjent» avløser? (§6)
 - Tjenester og ikke varer/leie av maskiner og utstyr?

Læringspunkter

- Bli litt kjent med Teknisk jordbruksavtale
- Manuell utregning av produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket
- Vurdering av vanlig jordbruksproduksjon i sauehold (overføringsverdi til andre husdyrslag m.m.)
 - Skrive begrunnelse
- Konsekvenser for PT dersom husdyrholdet ikke fyller kravene til vanlig jordbruksproduksjon
- Føring av tall i eStil-PT dersom husdyrholdet ikke fyller kravene til vanlig jordbruksproduksjon
- Vurdere avkorting etter § 12, feilopplysning
 - Skrive begrunnelse
- Skrive avslag i eStil-PT

Presentasjon av casen

- 50 vf sau: 10 værer + 40 søyer.
- 5 lam i 2026
- Ikke levert lam til slakt
- Alle dyra beiter, for det meste på innmark
- 250 daa fulldyrket eng
- 150 daa innmarksbeite.
- Sone 3 for arealtilskudd.
- Selger ikke grovfôr.
- Regne ut PT manuelt
- Vurdere vilkår om vanlig jordbruksproduksjon
 - formulere begrunnelse
- Konsekvenser for tilskuddsutmåling
 - hvis saueholdet ikke vurderes som vanlig jp
- Vurdere avkorting etter § 12
 - formulere begrunnelse
- Skrive avslag i eStil-PT

Oppgave 1 Regn ut tilskudd for 2026 basert på tall i foretakets PT-søknad!

Foretakets søknad:

Sauer

	01.03.25	01.03.26	01.10.25	01.10.26	
Kode	Beskrivelse	Søker	Godkjent	Søker	Godkjent
145	Søyer, født i fjor eller tidligere	40	40		
146	Værer, født i fjor eller tidligere	10	10		
139	Melkesau, født i fjor eller tidligere – se definisjon:				

Grovfôr

Registrer antall dekar

		2025	2026	
Kode	Beskrivelse	Sone	Søker	Godkjent
210	Fulldyrket eng	3	250	250
211	Overflatedyrket eng			
212	Innmarksbeite	3	150	150
213	Andre grovfôrvekster til fôr			

Fastsetting av tilskuddsberettiget grovfôrareal som ikke er dekket av den ordinære grovfôrberegningen

Jordbruksavtalen åpner for at saksbehandler kan fastsette et utvidet tilskuddsberettiget grovfôrareal i enkelte tilfeller. Les mer om hvilke tilfeller dette er i kap. 3.3.2 i brukerveiledningen for eStil PT. Antall dekar saksbehandler legger inn i kode 541 vil bli normert med 0,6 av systemet. Det skal ikke legges inn et større grovfôrareal enn det foretaket disponerte og drev aktivt i vekstsesongen.

Kode	Beskrivelse	Sone	2025	2026
540	Fulldyrket og overflatedyrket, grovfôrbehov			
541	Innmarksbeite, grovfôrbehov			

JORDBRUKSAVTALE

2026–2027

1. Regn ut tilskudd for 2026 basert på tall i foretakets søknad!

		antall	sats	sum tilskudd
Husdyrtilskudd	Sau 01.03			
Beitetilskudd	Sau som beiter			
Avløsertilskudd	Sau 01.03			
Kulturlandskapstilskudd				
Arealtilskudd				
Sum PT				
- Grunnfradrag				11 000
Utbetales				

Tilskuddsberettiget grovfôrareal				
		antall	faktor	
Tilskuddsberettiget innmarksbeiteareal				
a	dyr*faktor			
b	faktisk areal			
c	minste av de to * 0,6			
Tilskuddsberettiget grovfôrareal knyttet til foretakets husdyrhold				
a	dyr*faktor			
b	faktisk areal			
c	minste av de to			

Oppgave 1 Regn ut tilskudd for 2026 basert på tall i foretakets PT-søknad!

		antall	sats	sum tilskudd
Husdyrtilskudd	Sau 01.03	50	2 196	109 800
Beitetilskudd	Sau som beiter	55	171	9 405
Avløsertilskudd	Sau 01.03	50	643	32 150
Kulturlandskapstilskudd		140	300	42 000
Arealtilskudd		140	163	22 820
Bunnfradrag				11 000
Utbetales				205 175

Tilskuddsberettiget innmarksbeiteareal				
a	dyr*faktor	50	3,7	185
b	faktisk areal			150
c	minste av de to * 0,6			90
Tilskuddsberettiget grovfôrareal knyttet til foretakets husdyrhold				
a	dyr*faktor	50	2,8	140
b	faktisk areal			400
c	minste av de to			140

Løsning

Teknisk jordbruksavtale

Løsning

8.2.1 Tilskudd for husdyr – satser

Tabell 8.1 Foreløpige satser, kroner per dyr mv. per år

Dyreslag mv.	Søknadsfrister ¹⁾	Antall dyr/egg/bifolk	Sats i kr/dyr/år	Maksimalt antall dyr støtteberettiget
Melkeku ²⁾	15. mars og 15. oktober 2026	1-14	9 293	340 100
		15-30	7 531	
		31-50	5 684	
		51+	4 857	
		51+	2 266	
Ammeku ²⁾	15. mars og 15. oktober 2026	1-50	6 366	648 100
		51+	2 266	
Øvrige storfe ²⁾		Alle dyr	1 672	
Melkegeit og melkesau ^{2) 3)}		1-125	1 859	
		126+	695	
Ammegeit	15. mars 2026	1-60	2 585	1 053 300
		61-120	1 938	
		121+	267	
Sau	15. mars 2026	1-75	2 196	64 800
		76-150	1 565	
		151+	211	
Avlsgris ^{2) 4)}	15. mars og 15. oktober 2026			1 190 000
- Jæren ⁵⁾		1-35	484	
- Nordland, Troms og Finnmark		1-35	994	
- Landet for øvrig		1-35	633	
Slaktegris ⁶⁾	15. oktober 2026			Vernehøner: 3 623 900
- Jæren ⁵⁾		1-1 400	20	
- Landet for øvrig		1-1 400	24	
Vernehøner for konsumeggproduksjon ⁷⁾ og avlsdyr av ender, kalkuner og gjess ²⁾	15. mars og 15. oktober 2026			Regnes sammen med antall vernehøner i konsumeggproduksjon, med faktor 167 rugeegg per høne
- Nordland, Troms og Finnmark		1-1 000	30	
- Landet for øvrig		1-1 000	14	
- Alle fylker		1 001-7 500	14	
Rugeegg levert til rugeri ⁸⁾	15. oktober 2026			
- Nordland, Troms og Finnmark		1-167 000	0,15	
- Landet for øvrig		1-167 000	0,07	
- Alle fylker		167 001-833 000	0,07	
Bifolk ⁹⁾	15. oktober 2026	Alle bifolk	1 179	
Hjort, 1 år og eldre ²⁾	15. mars og 15. oktober 2026	Alle dyr	1 274	

Teknisk jordbruksavtale

Løsning

8.6 Tilskudd for dyr på beite

Vilkår for beitetilskuddet og utmarksbeitetilskuddet fremgår av forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket.

Dersom flere foretak hver for seg har disponert de samme dyrene de påkrevde ukene for beitetilskudd og utmarksbeitetilskudd, er det foretaket som senest disponerte dyrene som har rett på tilskudd.

Sports-/hobbyhester som etter skriftlig avtale beiter på innmark som disponeres av et foretak, anses som disponert av foretaket.

Tabell 8.7 Beitetilskudd for beitesesongen 2026. Foreløpige satser, kroner per dyr

Dyreslag	Søknadsfrist	Intervall	Sats i kr/dyr/år
Sau, lam, geit, kje og alpakka	15. oktober 2026 ¹⁾	Alle dyr	171
Storfe, hjort ²⁾ , hest og lama			1 221

1) Dyr som sankes fra utmarksbeite etter 15. oktober 2026 kan etterregistreres frem til 10. januar 2027.

2) Som definert i kapittel 8.2.2.

Teknisk jordbruksavtale

Løsning

39

Tabell 10.1 Tilskuddsgrunnlag avløsning

Dyreslag	Sats ¹⁾ kr/dyr
Melkeku ²⁾	5 603
Ammeku ²⁾	1 547
Øvrige storfe ²⁾	933
Melkegeit og melkesau ²⁾	1 290
Sau ³⁾	643
Ammegeit ³⁾	833
Avlsgris ²⁾	1 847
Slaktegris ⁴⁾	63
Verpehøne til konsumeggproduksjon, og avlsdyr av ender, kalkuner og gjess ²⁾	16,22
Rugeegg levert til rugeri ⁵⁾	0,095
Hest (alle) ^{2) 6)}	1 847
Avlskanin ^{2) 7)}	461
Gås, kalkun og and ⁴⁾	5,65
Kylling og kalkun ⁸⁾ solgt som livdyr ⁹⁾	5,65
Slaktekylling ⁴⁾	0,69
Tillegg for økologisk slaktekylling ⁴⁾	2,00
Hjort (alle) ²⁾	628

1) Satsene er foreløpige, og Landbruks- og matdepartementet kan etter samråd med Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag justere disse innenfor bevilgningen.

2) Gjennomsnitt av antall dyr foretaket disponerer på telledatoene 1. mars, med registreringsfrist 15. mars, og 1. oktober, med registreringsfrist 15. oktober.

3) Antall dyr foretaket disponerer på telledato 1. mars, med registreringsfrist 15. mars.

Case: Vanlig jordbruksproduksjon i sauehold

Teknisk jordbruksavtale

Løsning

8.7 Areal- og kulturlandskapstilskudd

Grunnlaget for beregning av areal- og kulturlandskapstilskudd er det jordbruksareal foretaket disponerer med vekster i vekstgruppene definert i kapittel 8.7.1. I tilfeller der det høstes avling fra to kulturer på samme areal i samme vekstsesong, velger foretaket hvilken kultur det søker tilskudd for. For beregning av kulturlandskapstilskudd kommer i tillegg areal med grønn gjødsling som det gis arealtilskudd til økologisk landbruk for. Det gjelder særskilte beregningsregler for grovfôrareal, se kap.8.7.3.

Tilskudd gis for areal som foretaket disponerer og driver aktivt i vekstsesongen. Dersom flere foretak har drevet det samme arealet aktivt i vekstsesongen, gis tilskuddet til det foretaket som disponerte arealet 1. august.

8.7.1 Satser, definisjoner og soner

Tabell 8.9 Foreløpig sats for kulturlandskapstilskudd, kroner per daa jordbruksareal

	Søknadsfrist	Sats kr/daa ¹⁾
Kulturlandskapstilskudd	15. oktober 2026	300

1) Vekstgrupper på areal som i sum er mindre enn ett daa er ikke tilskuddsberettigede.

Tabell 8.10 Foreløpige satser for arealtilskudd, kroner per daa jordbruksareal, 2026.

Vekst-gruppe	Sær-skilte vekster	Søknads-frist	Inter-vall dekar ⁴⁾	Sats kr/daa ¹⁾ i sone ²⁾								
				1	2	3	4	5A	5B	6	7	
Grovfôr		15. oktober 2026	Alt areal	50		163	183	405	485	500	546	
Korn	Alt korn		1-3 000	399	602		737	772				
	Hvete		1-3 000	325 (tillegg)								
	Oljefrø og protein-vekster ³⁾			505 (tillegg)								
Potet			Alt areal	883				1 133		1 720		
Grønnsaker			1-300	1 850				2 300		2 990		
			301+	1 200				1 700		2 250		
	Frukt			1-75	2 400				3 530			
			76+	1 840				2 620				
Bær m.m.			1-150	2 650				3 320				
			151+	1 940				2 410				

1) Vekstgrupper på areal som i sum er mindre enn ett daa er ikke tilskuddsberettigede.

2) Soner i henhold til vedlegg 1.

3) Oljevekster, erter og bønner til modning eller konservering.

4) For foretak med areal i flere soner, gjøres avgrensingen til intervall innenfor de enkelte vekstgruppene prosentvis lik for sonene. For foretak med hvete eller oljefrø/ proteinvekster prioriteres areal med høyest tilleggssats først.

Case: Vanlig jordbruksproduksjon i sa Teknisk jordbruksavtale

Løsning

8.7.3 Fastsetting av tilskuddsberettiget grovfôrareal per foretak

Bestemmelsene gjelder både areal- og kulturlandskapstilskudd.

Foretakets tilskuddsberettigede grovfôrareal fastsettes som beskrevet i pkt. 1-4 nedenfor:

1) Tilskuddsberettiget *innmarksbeiteareal*:

- Beregnet areal: Antall husdyr foretaket disponerer multiplisert med faktorene i tabell 8.11.
- Faktisk areal: Det faktiske innmarksbeitearealet foretaket disponerer.
- Det minste arealet av 1a og 1b over, fastsettes som foretakets tilskuddsberettigede innmarksbeiteareal. Dette tallet multipliseres deretter med $0,6^8$ og inngår deretter i beregningen i pkt. 2b.

2) Tilskuddsberettiget *grovfôrareal* knyttet til foretakets *husdyrhold*:

32

- Beregnet areal: Antall husdyr foretaket disponerer multipliseres med faktorene i tabell 8.12.
- Faktisk areal: Det faktiske fulldyrka og overflatedyrka grovfôrarealet foretaket disponerer summert med resultatet fra pkt. 1c over.
- Det minste arealet av 2a og 2b over, fastsettes som foretakets tilskuddsberettigede grovfôrareal knyttet til husdyrhold.

- Foretakets totale tilskuddsberettigede grovfôrareal framkommer som summen av punktene 2 c og 3 c over. Summen av pkt. 2 c og 3 c kan ikke overstige samlet faktisk areal fastsatt som summen av faktisk fulldyrka areal + faktisk overflatedyrka areal + beregnet innmarksbeiteareal fra pkt. 1c over.

Oppgave 2 Vurder vilkåret om vanlig jordbruksproduksjon!

Det kom opp følgende varselmelding:

Foretaket har ført opp at det disponerte søyer 1. mars (kode 145) uten at foretaket har levert lam til slakt (i perioden etter 15. april i søknadsåret). Dette kan indikere at vilkåret om vanlig jordbruksproduksjon ikke er oppfylt. Se nærmere omtale av vilkåret om vanlig jordbruksproduksjon i kommentarrundskrivet.

Årsak til at det ikke er levert lam:

- saueholdet er kulturlandskapspleie.
- kjøttet vil bli brukt i egen husholdning

Vanlig jordbruksproduksjon?

Skriv vurdering!

Skal begrunnelsen inn i vedtaksbrevet?

Hvordan få det til?

Føring i eStil-PT

Oppgave 2 Vurder vilkåret om vanlig jordbruksproduksjon!

Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven)

§ 25.(begrunnelsens innhold).

I begrunnelsen skal vises til de **regler** vedtaket bygger på, med mindre parten kjenner reglene. I den utstrekning det er nødvendig for å sette parten i stand til å forstå vedtaket, skal begrunnelsen også gjengi innholdet av reglene eller den problemstilling vedtaket bygger på.

I begrunnelsen skal dessuten nevnes de **faktiske forhold** som vedtaket bygger på. Er de faktiske forhold beskrevet av parten selv eller i et dokument som er gjort kjent for parten, er en henvisning til den tidligere framstilling tilstrekkelig. I tilfelle skal det i underretningen til parten vedlegges kopi av framstillingen.

De hovedhensyn som har vært avgjørende ved utøving av forvaltningsmessig **skjønn**, bør nevnes. Er det gitt retningslinjer for skjønnsutøvingen, vil i alminnelighet en henvisning til retningslinjene være tilstrekkelig.

Case: Vanlig jordbruksproduksjon i sauehold

Skrive begrunnelse mhp vanlig jordbruksproduksjon

Løsning

Regler

§ 2, Grunnvilkår: drive vanlig jordbruksproduksjon

- næringsmessig preg
- leveransene i samsvar med antall dyr
- reproduksjonsgrad over 50 prosent

Case: Vanlig jordbruksproduksjon i sauehold

Skrive begrunnelse mhp vanlig jordbruksproduksjon

Løsning

Fakta

- ikke solgt lam eller livdyr. Det foreligger ikke opplysninger om solgt ull.
- ikke slakteleveranser.
- 40 søyer har født 5 lam
- 10 værere & 40 søyer

Skrive begrunnelse mhp vanlig jordbruksproduksjon

Løsning

Hovedhensynene i den forvaltningsmessige avgjørelsen

Krav om næringsmessig drift er ikke fylt.

- kjøttproduksjon er hovedinntektskilden
- ikke levert lam til slakt
- ikke solgt livdyr

Reproduksjonskravet er ikke fylt.

- 50 % av gj sn reproduksjonsgrad innebærer $40 \cdot 1,9 \cdot 0,5 = 38$ lam
- født bare fem lam

Oppgave 3 Hvilke konsekvenser får det for tilskuddsutmålingen hvis sauene ikke fyller kravene til vanlig jordbruksproduksjon ?

		antall	sats	sum tilskudd
Husdyrtilskudd	Sau 01.03	50	2 196	109 800
Beitetilskudd	Sau som beiter	55	171	9 405
Avløsertilskudd	Sau 01.03	50	643	32 150
Kulturlandskapstilskudd		154	300	46 200
Arealtilskudd		154	163	25 102
Sum PT				222 657
- Grunnfradrag				11 000
Utbetales				211 657

Foretakets søknad:

Sauer

		01.03.25	01.03.26		01.10.25	01.10.26
Kode	Beskrivelse		Søker	Godkjent	Søker	Godkjent
145	Søyer, født i fjor eller tidligere	?	40	40		
146	Værrer, født i fjor eller tidligere	?	10	10		
139	Melkesau, født i fjor eller tidligere – se definisjon:	?				

Grovfôr

Registrer antall dekar

			2025		2026	
Kode	Beskrivelse	Sone		Søker	Godkjent	
210	Fulldyrket eng	?	3	250	250	
211	Overflatedyrket eng	?				
212	Innmarksbeite	?	3	150	150	
213	Andre grovfôrvekster til fôr	?				

Fastsetting av tilskuddsberettiget grovfôreal som ikke er dekket av den ordinære grovfôrberegningen

Jordbruksavtalen åpner for at saksbehandler kan fastsette et utvidet tilskuddsberettiget grovfôreal i enkelte tilfeller. Les mer om hvilke tilfeller dette er i kap. 3.3.2 i brukerveiledningen for eStil PT. Antall dekar saksbehandler legger inn i kode 541 vil bli normert med 0,6 av systemet. Det skal ikke legges inn et større grovfôreal enn det foretaket disponerte og drev aktivt i vekstsesongen.

Kode	Beskrivelse	Sone	2025	2026
540	Fulldyrket og overflatedyrket, grovfôrbehov	?		
541	Innmarksbeite, grovfôrbehov	?		

Oppgave 4 Vurder avkorting etter § 12.

Dersom saueholdet ikke blir godkjent som grunnlag for PT, kommer denne meldinga opp:

Det er avvik mellom foretakets opplysninger og saksbehandlers godkjente verdier. Du må vurdere om det skal avkortes.

Beskrivelse	
Beregnet bruttotilskudd basert på foretakets opplysninger	205 175
Bbruttotilskudd basert på saksbehandlers godkjente verdier	63 225
Differanse i bruttotilskudd som følge av søkers opplysninger og godkjente verdier	141 950

Oppgave 4 Vurder avkorting etter § 12.

Løsning

- Om søker har gitt en «feilopplysning som har eller ville dannet grunnlag for en urettmessig utbetaling av tilskudd for seg selv eller andre»
- Om søker har handlet «uaktsomt eller forsettlig» da hun/han oppga feilopplysningen
- Om det «kan» avkortes i foretakets tilskudd
- Om det er rimelig og forholdsmessig å avkorte merutbetalingen i den konkrete saken, eller om avkortingsbeløpet bør settes høyere eller lavere.

Oppgave 5 Hvordan skrive avslag i eStil-PT?

Dersom saueholdet ikke blir godkjent som grunnlag for husdyrtilskudd og avløsertilskudd, og kommunen vedtar å avkorte iht hovedregelen, blir PT null.

Hvordan må kommunen gå fram for å skrive avslag på PT-søknaden?

RMP

Martin Dalen
Johanne Dolven
Everdien van Weeghel

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark

01.10.2026

Nytt og aktuelt om RMP – Ramme 2026

Ramme 2025: 96,3 mill. kroner
Ramme 2026: 118,9 mill. kroner
+ 22,6 mill. kroner

«Miljøgoder»

21 % av ordinær ramme:

Totalt = 17,87 mill. kroner

(2025: 14,8 mill. kroner)

Miljøgoder:
«kulturlandskap»
«biologisk mangfold»
«kulturminner og kulturmiljøer»
«friluftsliv»

«Utslipp»

79 % av ordinær ramme = 67,23

Oslofjordtillegg = 33,8

Totalt = 101,03 mill. kroner

(2025: 81,5 mill. kroner)

Utslipp:
«avrenning til vann»
«utslipp til luft»
«plantevern»
«jordhelse og karbonlagring»
«miljøavtale»

Nytt og aktuelt om RMP – Økte foreløpige satser

Økte foreløpige satser

I jordbruksoppgjøret er potten til RMP-tilskuddet hevet til 118,9 millioner kroner (inkl. øremerkede midler til vannmiljøtiltak for å følge opp helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden). Til sammenligning hadde Vestfold og Telemark 96,3 millioner kroner til fordeling i 2025.

Derfor har Statsforvalteren, i nært samarbeid med faglaga i fylket, valgt å øke de foreløpige satsene for ulike tiltak. Blant annet er satsene for «Direktesåing av høstkorn», og «Såing av fangvekster» økt betydelig. 2026 er året for å prøve ut disse tiltakene!

Nye foreløpige satser finnes i de vedlagte tabellene, og på vår [hjemmeside](#) (økte satser er markert i blått).

Lykke til med miljøtiltakene!

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark, juni 2026

Ingen jordarbeiding om høsten kl. 1-2
Gras på arealer utsatt for erosjon
Direktesådd høstkorn og høstoljevekster
Fangvekster
Bruk av egenprodusert kompost

Drift av bratt areal

Drift av beitelag

Beiting av verdifulle jordbrukslandskap i utmark

Skjøtsel av gårdsdammer

Skjøtsel av trua naturtyper

Soner for pollinerende insekter – tilgrensende kantsone

Tilrettelegging av hekke- og beiteområder for fugl

Drift av seter

Besøksseter

Skjøtsel av automatisk fredete kulturminner

Skjøtsel av steingjerder og bakkemurer

Nytt og aktuelt om RMP - forskriftsendringer

FREMME MILØGODER

Kulturminner og kulturmiljøer

Skjøtsel av kulturhistoriske områder: Tiltaket er tatt ut av forskriften om regionale miljøtilskudd i jordbruket, siden det har vært et «sovende tiltak» i de siste årene. Ved rullering av RMP-forskriften tas det stilling til mulig innføring av tiltaket.

Biologisk mangfold

Tilrettelegging av hekke- og beiteområder for fugl: Tiltaket er ikke lenger avgrenset til arealer ved Børsesjø, Hemskilen, Borrevannet, Sandebukta, Presterødkilen, Ilene og på Nøtterøy.

REDUSERE MILJØBELASTNING

Jord og jordhelse

Bruk av egenprodusert kompost: For tiltaket «Bruk av egenprodusert kompost» gjelder i 2026 de samme reglene som i 2024. Altså er det igjen tillatt å benytte råvarer fra nabogårder, forutsatt at komposten spres på arealer søker selv disponerer. Endringen kommer i kjølvannet av Mattilsynets fornyede tolkning av EUs animaliebiproduktregelverk.

Miljøavtale og klimarådgiving

Miljøavtale: Tiltakene for å kunne søke tilskudd til 'miljøavtale' er endret i 2025. Tiltaket «Ved gjødsling med mineralgjødsel på areal med P-AL tall 14 eller mer, skal det ikke benyttes fosfor» gjelder fra 2026.

Klimarådgiving: Tilskudd til klimarådgiving er tatt ut av forskriften om regionale miljøtilskudd i jordbruket. Det er opprettet en egen tilskuddsordning. [Mer informasjon om tilskudd til klimarådgiving finnes her.](#)

Nytt og aktuelt om RMP – Nytt rundskriv

Landbruksdirektoratet
Eanandoallodirektoráhtta

Rundskriv 2026-23

Dato: 08.07.2026
Erstatter rundskriv: 2025-18

Regionalt miljøtilskudd i jordbruket (RMP) - forvaltningsansvar og saksbehandling

• Oversikt over endringer

(Endringer fra forrige rundskriv (2025-18))

Kapittel 1 Hvem har ansvar for hva

- Oppdatert informasjon om at miljøprogramperioden utvides fra fire til fem år, jf. Jordbruksavtalen 2026.

Kapittel 2 Viktige datoer og endringer siden forrige søknadsomgang

- Datoer er oppdatert for gjeldende søknadsomgang
- Oppdatert tekst om tiltak og informasjon om søknadsomgangen.

Kapittel 6 Saksbehandling og avkorting

- Det er lagt inn informasjon om at det fortsatt er en avkortingsbestemmelse knyttet til gjødslingsplan for RMP, selv om det ikke lenger er det for produksjonstilskuddforskriften. For vurdering av manglende eller mangelfull gjødslingsplan er det henvist til rundskriv 2025/37 Forskrift om lagring og bruk av gjødsel mv. – kommentarer til regelverk.

Kapittel 8 Utbetaling og kontonummer

- Det er lagt inn en rettelse av hvem som kan oppdatere kontonummer. Søkere som bytter kontonummer, må selv oppdatere kontonummer hos Landbruksdirektoratet via et skjema. Det er lagt inn at dette også gjelder beitelag. Hverken kommune eller statsforvalter har mulighet å endre dette for søker i Altinn eller direkte i eStil-RMP.

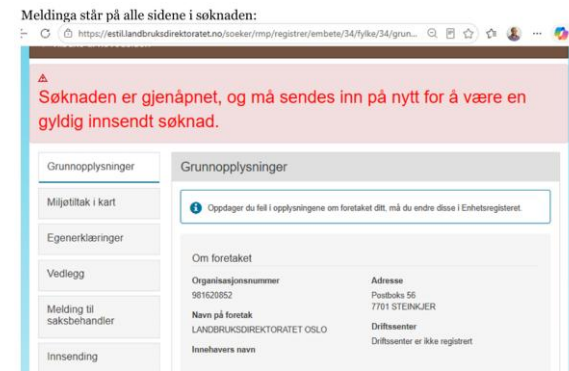
Nytt og aktuelt om RMP – infobrev Ldir (11.09.26)

Veiledning:

[Steg for steg - 2026](#)

- Fagsystemet flyttet til et nytt applikasjonsplattform
- Endringer i fagsystemet:
 - ✓ Offisielle varslingsadresser i eStil
 - ✓ Ny knapp for å vise kart
 - ✓ Melding når en innlevert søknad gjenåpnes:

✓ RMP-kart

Nytt og aktuelt om RMP – infobrev Ldir (11.09.26)

RMP-kart:

- ✓ Nye kartlag (UKL, marin grense, gårds- og bruksnummer)
- ✓ 'Klipping' mot Naturbaser til tiltaket skjøtsel av slåttemark
- ✓ Forbedret funksjon som viser hva som er tegnet av søker, og hvilke endringer er gjort av saksbehandler

The screenshots show the RMP web application interface, which includes a map view and a settings panel on the left. The settings panel is divided into several sections:

- Registrerte RMP - tiltak**: Includes a slider for 'Tiltak' and a checkbox for 'Lovlig område'.
- Bakgrunnskart**: Includes a dropdown for 'Gråtoner' and a checkbox for 'Tiltak for saksbehandling' (highlighted in red in the middle screenshot).
- Andre kartlag**: Includes a dropdown for 'Vis mer' and a list of map layers with checkboxes.

The map view shows a landscape with various colored areas representing different land use types. A red line indicates a boundary or limit. The rightmost screenshot shows a detailed view of a specific area with a red line and a text overlay 'Trykk i kartet:'.

Tiltak	
Satskode	6.13.145.604
Tiltaksnavn	Spredning av all husdyrgjødsel om våren i vekstsesongen
Areal	9 da

Tiltak	
Satskode	23.24.150.701
Tiltaksnavn	Fangvekster sådd etter høsting
Areal	9.1 da

Tiltak for saksbehandling	
Satskode	6.13.145.604
Tiltaksnavn	Spredning av all husdyrgjødsel om våren i vekstsesongen
Areal	11.3 da

Tiltak for saksbehandling	
Satskode	23.24.150.701
Tiltaksnavn	Fangvekster sådd etter høsting
Areal	9.1 da

Nytt og aktuelt om RMP – Nytt regionalt rundskriv

Frister og viktige datoer gjeldende for Vestfold og Telemark

Dato	Oppgave
15. september 2026	Søknadsregistreringen åpner. Søkerne kan begynne å sende inn søknader.
15. oktober 2026	Søknadsfristen for å levere RMP- søknader er 15. oktober.
29. oktober 2026	Siste frist for RMP-søker til å endre en søknad som allerede er sendt inn innen 15. oktober.
15. november 2026	Frist for søknad om tilskudd til drift av beitelag (OBB).
19. januar 2027	Kommunen skal ha behandlet (godkjent, avslått eller avvist) alle søknader om regionale miljøtilskudd.
12. februar 2027	Kommunen skal ha fattet endelig vedtak (attestering) i søknader om regionale miljøtilskudd.
19. februar 2027	Frist for endring av kontonummer i Altinn.
12. mars 2027	Utbetalingsdato for hovedutbetalingen.
31. mars 2027	Frist for kommunene til å gå igjennom søknader med status «under registrering av søker» inneværende søknadsomgang, og sende oversikt til Statsforvalteren over hvilke av disse som kan/skal slettes i eStil-RMP.

Det er svært viktig at dere overholder behandlingsfristen 19. januar, da dette har direkte innvirkning på de endelige satsene som vil gi grunnlag for utbetaling av tilskudd.

Status rullering RMP 2028-2032

Gjennomført:

Vinter:

- Regionale innspillsmøter
- Skriftlig innspill sendt til LDir

September:

- Innspillsmøtene Ldir med SF/Mdir/Riksantikvaren
- Ldir har sendt NMP utkast

Videre prosess:

Ldir: Instruks på høring fra januar – mai 2027

Regionalt «forskrift»:

Starte i januar 2027 (når instruks kommer på høring)

Jan. – Juni 2027: Arbeidsmøter per tema (fysisk/teams?)

Sept. 2027: Regionalt miljøprogram og utkast forskrift ferdig

Okt. 2027: Ldir tar utsjekk av regionale forskrifter

Nov. 2027 – Feb. 2028: Regional forskrift på høring

Feb. 2028: Regional forskrift fastsettes

Regionalt «program»:

SF skriver utkast i 2026/1e halvdel 2027

Avkorting på grunn av manglende eller mangelfull gjødslingsplan

Johanne Dolven

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark

01.10.2026

Avkorting innebærer at man gjør en reduksjon i tilskuddet som søkeren i utgangspunktet oppfylte vilkårene for å motta. Krav om tilbakebetaling fordi søker ikke oppfyller vilkårene for å motta regionalt miljøtilskudd, er ikke en avkorting. Reduksjon i utbetalingen på grunn av for sent innlevering av søknad, som beskrevet i de regionale forskriftene, regnes ikke som avkorting.

Fra rundskriv 2026/23 – RMP – forvaltningsansvar og saksbehandling

Avkorting på bakgrunn av gjødslingsplan

- Manglende *eller* mangelfull gjødslingsplan
- Tilskuddet *kan* avkortes ved manglende eller mangelfull gjødslingsplan (§ 42 b.)
- Kommunen skal bruke skjønn ved fastsetting av avkortingsbeløp
- Kan avkorte inntil 100 % ved manglende gjødslingsplan eller 50 % ved mangelfull.
- Størrelsen på avkorting bør ses i sammenheng med gjødslingsplanens relevans for tilskuddsordningene søkeren har søkt på.
- Hvis gjødslingsplanen mangler, eller manglene er store, må det også vurderes avkorting for feilopplysning (§ 43) i søknaden

Hva skal vurderes?

- Om det er konstatert *manglende* eller *mangelfull* gjødslingsplan
- Hvilke mangler det ev. er i henhold til kravene i gjødselbruksforskriften § 26
- Om søkeren har handlet *uaktsomt* eller *forsettlig* må kommenteres
- Hvilken relevans har gjødslingsplanen i forhold til tiltakene det er søkt om?

Hvem skal ha gjødslingsplan?

- Gjødsebruksforskriften § 26:
«Alle som disponerer og gjødsler mer enn 25 dekar per år, eller 5 dekar poteter eller grønnsaker som er særlig fosforkrevende, skal ha gjødslingsplan»
- Kravene i andre ledd gjelder for alle som skal ha gjødslingsplan

Forskrift om lagring og bruk av gjødsel mv.

Dato	FOR-2025-01-29-115
Departement	Helse- og omsorgsdepartementet, Klima- og miljødepartementet, Landbruks- og matdepartementet
Ikrafttredelse	01.02.2025, 01.01.2026, 01.01.2027, 01.01.2030
Sist endret	FOR-2026-05-15-836
Endrer	FOR-2003-07-04-951
Hjemmel	LOV-1981-03-13-6-§9 , LOV-1981-03-13-6-§81 , LOV-1981-03-13-6-§82 , LOV-1995-05-12-23-§3 , LOV-§11 , LOV-2003-12-19-124-§5 , LOV-2003-12-19-124-§6 , LOV-2003-12-19-124-§7 , LOV-2003-12-19-124-§11 , LOV-2003-12-19-124-§12 , LOV-2003-12-19-124-§14 , LOV-2003-12-19-124-§15 , LOV-2003-12-19-124-§17 , LOV-2003-12-19-124-§18 , LOV-2003-12-19-124-§23 , LOV-2003-12-19-124-§33 , FOR-2003-07-04-951 , LOV-2011-06-24-29-§8 [+] Vis alle
Kunngjort	04.02.2025 kl. 14.35

Hva skal inngå i gjødslingsplanen?

Kartskisse som viser arealinndelingen. Følgende opplysninger skal oppgis for hvert enkelt areal:

- a) Utstrekning i dekar
- b) Resultat av representative jordprøver
- c) Forgrøde
- d) Årets vekster
- e) Forventet avlingsnivå per dekar
- f) Årets gjødslingsbehov for nitrogen og fosfor per dekar
- g) Type gjødselvarer som forventes brukt
- h) Planlagt tilførsel av fosfor- og nitrogenmengde per dekar oppgitt i kg

Fra kommentarrundskriv til gjødselbruksforskriften:

Følgende forhold bør inngå i planen for at søkeren kan sies å ha en fullstendig gjødslingsplan:

- *Oversikt over skiftene (jf. andre ledd)*
- *Jordprøver på de enkelte skifter (jf. andre ledd bokstav b)*
- *Årets vekst, forventet avling og årets gjødslingsbehov (jf. andre ledd bokstav d, e, f)*

5 Sletta nord	51,7 daa	Vårhvetemat	Sandig silt
Jordanalyse 2022: pH=6,5 P-Al=10 K-Al=8 Ca-Al=150 Mg-Al=12 Leire=2 Mold=1			
Beregnet 2026: pH=6,5 K-Al=8			
Forgrøde: Bygg (sort)	Avling: 500	Behov N: 13,4 P: 1,0 K: 5,7 S: 1,5	
Vår		Tilført N: 13,4 P: 0,8 K: 5,4 S: 1,3	
47 kg Fullgj.® 22-2-12		Aksskyting	
		22 kg Kalksalpeter™	

Hvilke tiltak har gjødslingsplanen relevans for?

- Utslipp til luft – JA
- Avrenningstiltak – JA
- Jordhelse – JA
- Miljøavtale - JA
- Kulturlandskapstiltak – enkelte tiltak
- Biologisk mangfold – lite aktuelt
- Friluftsliv – ikke aktuelt
- Kulturminnetiltak – lite aktuelt
- Plantereverntiltak – Ja?

Hva med gjødseljournal?

- Mangel på gjødseljournal er foreløpig ikke tatt inn som avkortingsgrunnlag i RMP
- Vil vurderes under rullering av RMP
- MERK: Det *kan* også avkortes for andre brudd på gjødselbruksforskriften, da følges prosedyrene for *brudd på annet regelverk (§ 42 bokstav a)*.

Bruk saksbehandlingsrundskrivet flittig!
(Ldir Rundskriv 2026/23)

Risikobasert kontroll av RMP

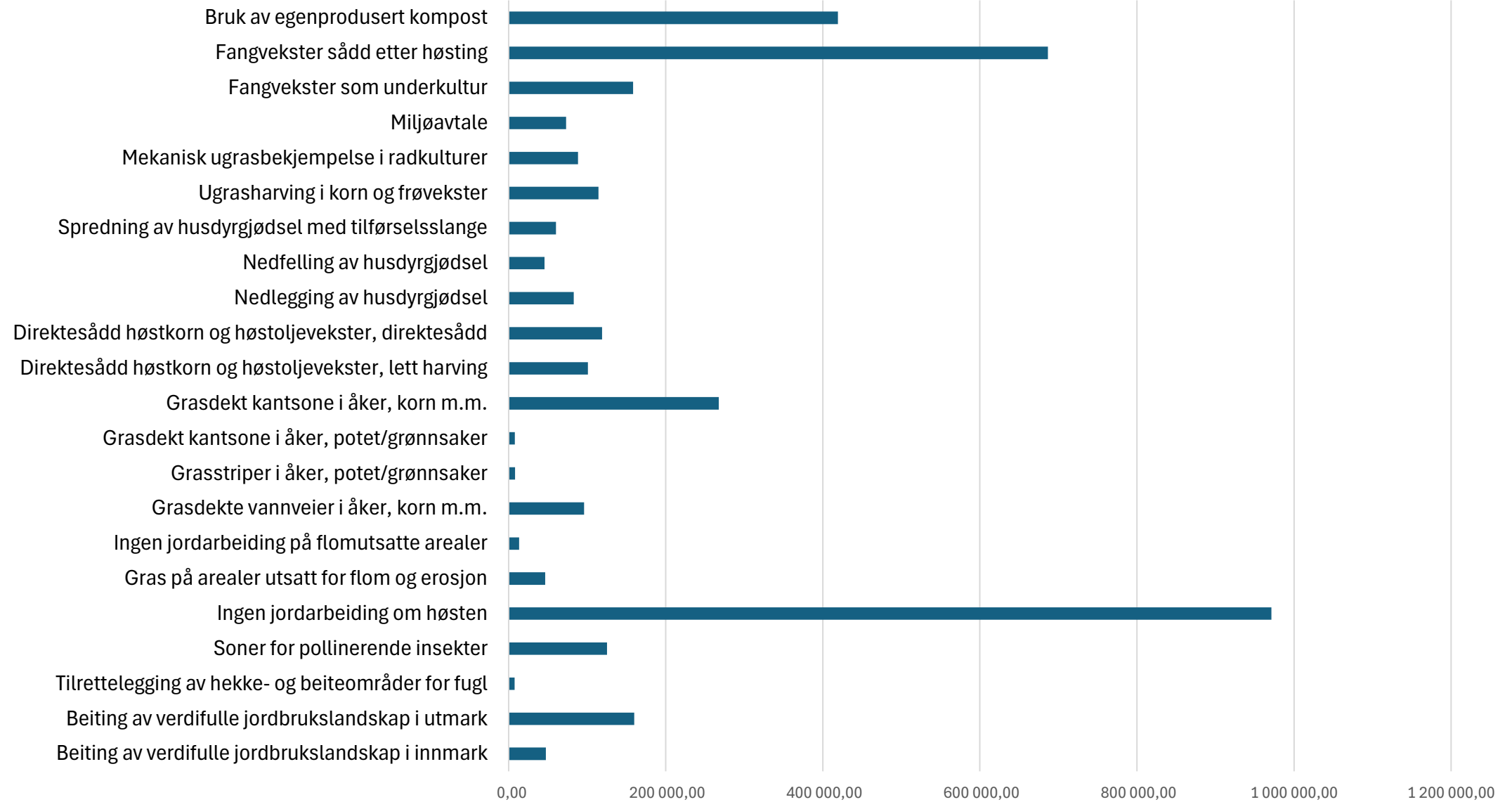
**Utveksling av erfaringer fra
søknadsomgangen 2025**

01.10.2026

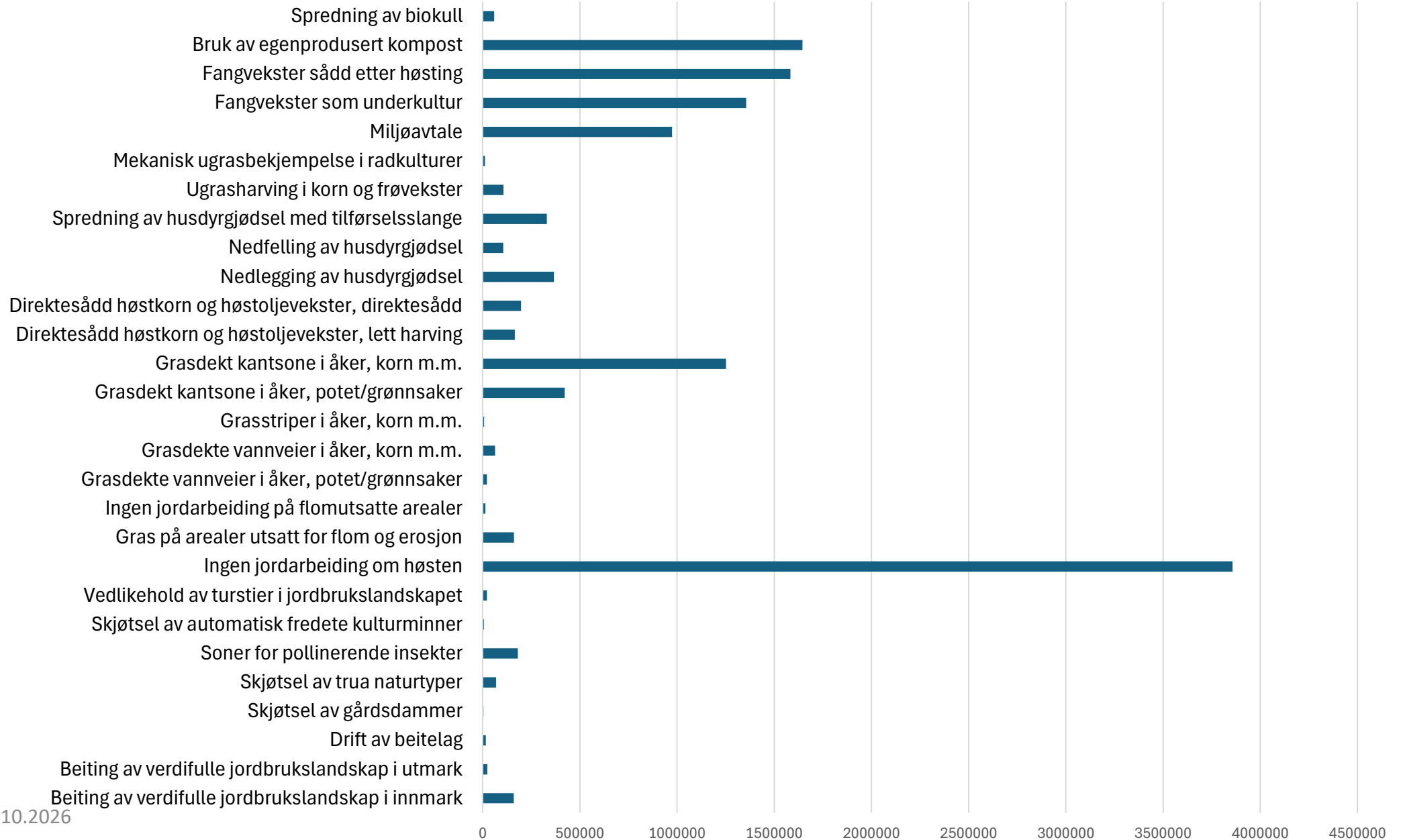

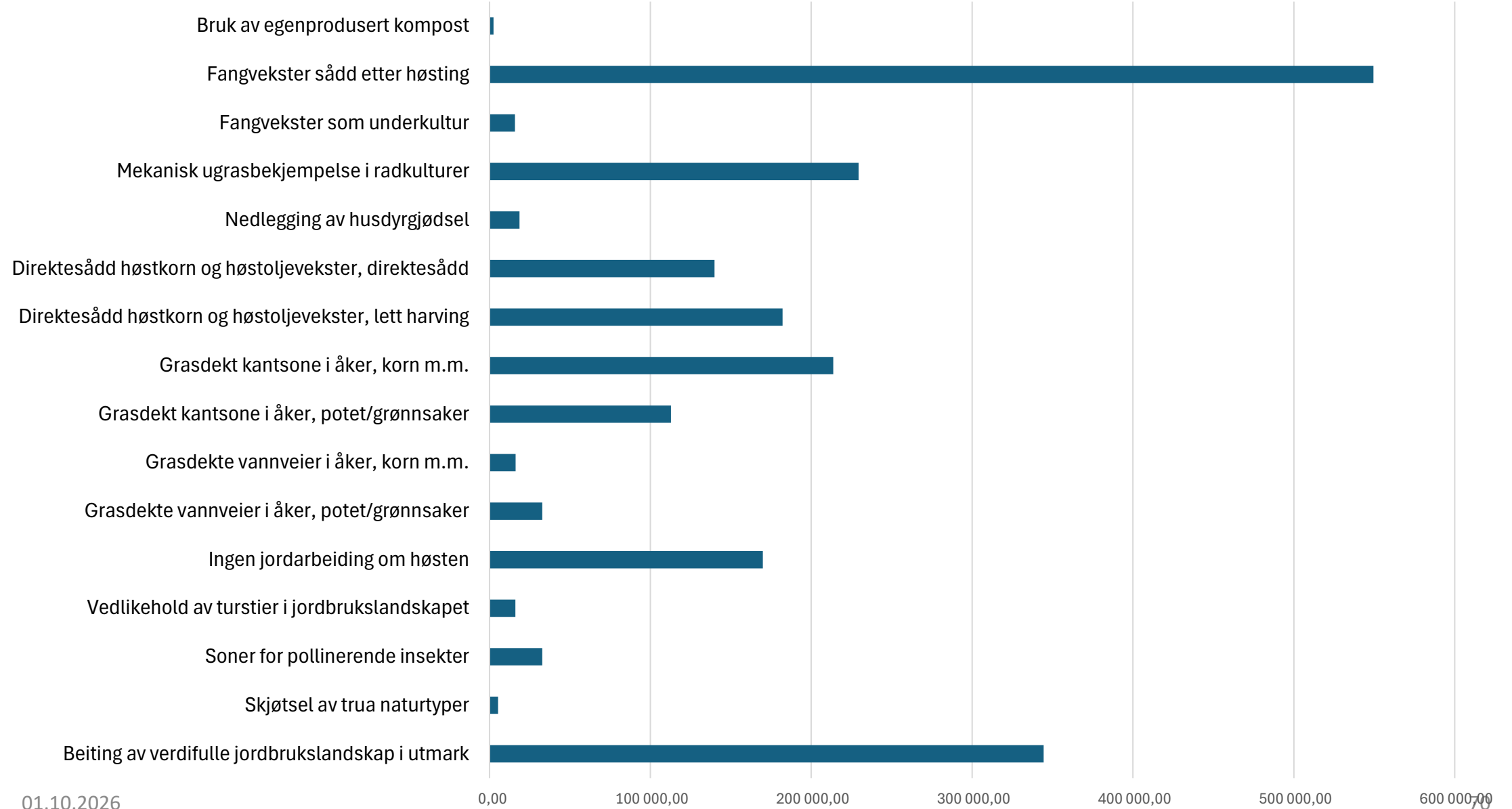
Horten

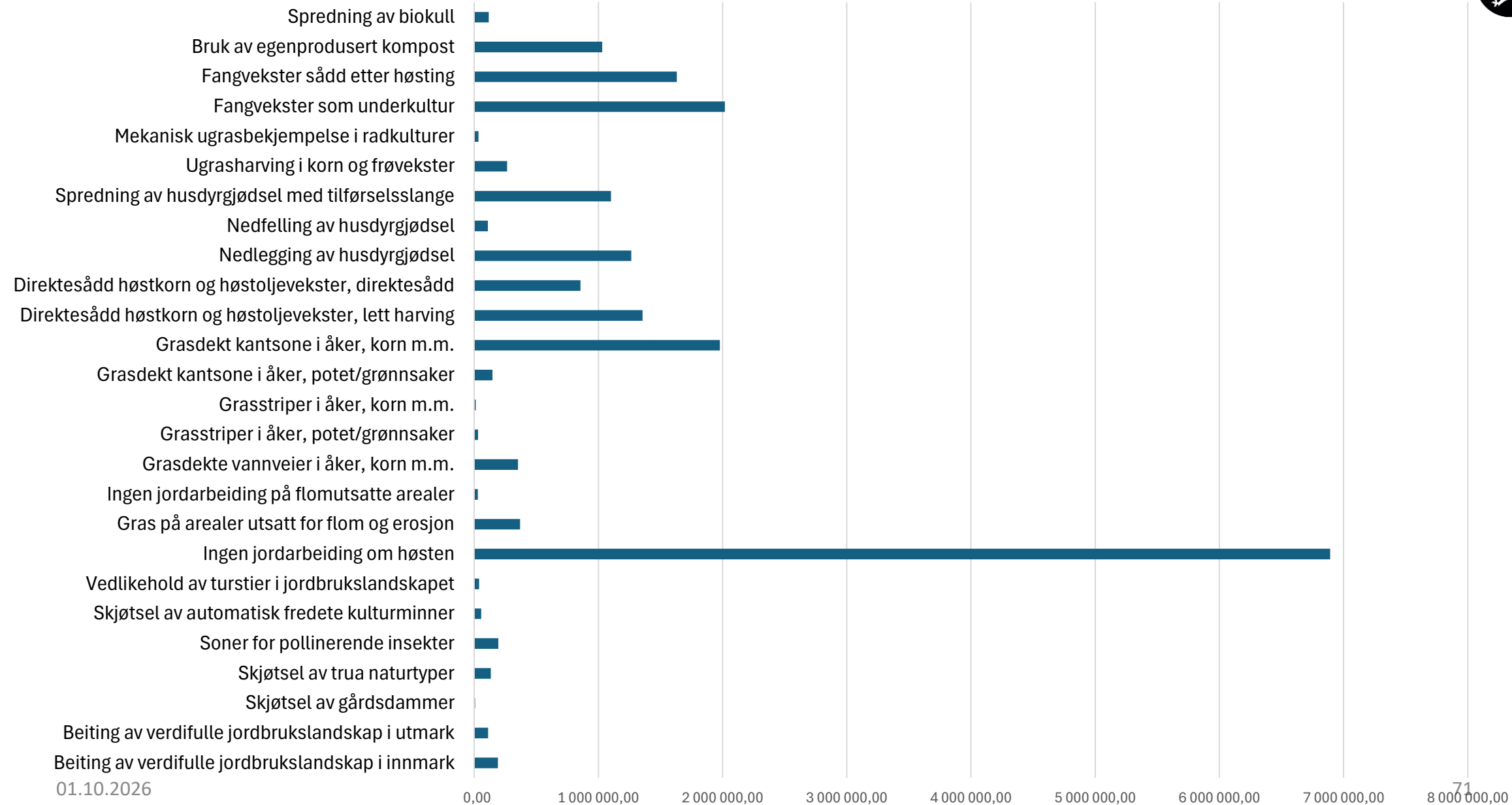
Holmestrand

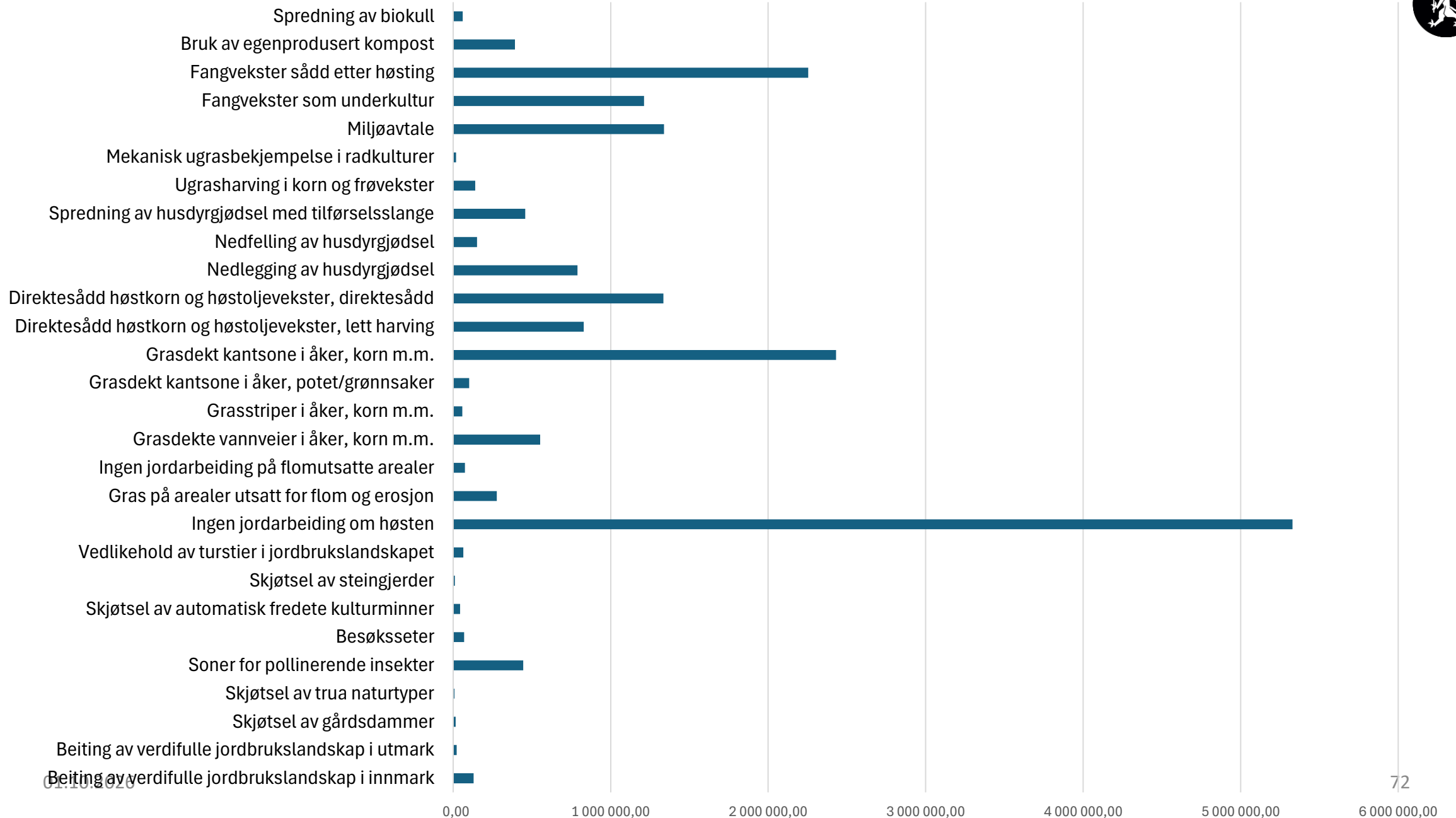
Færder

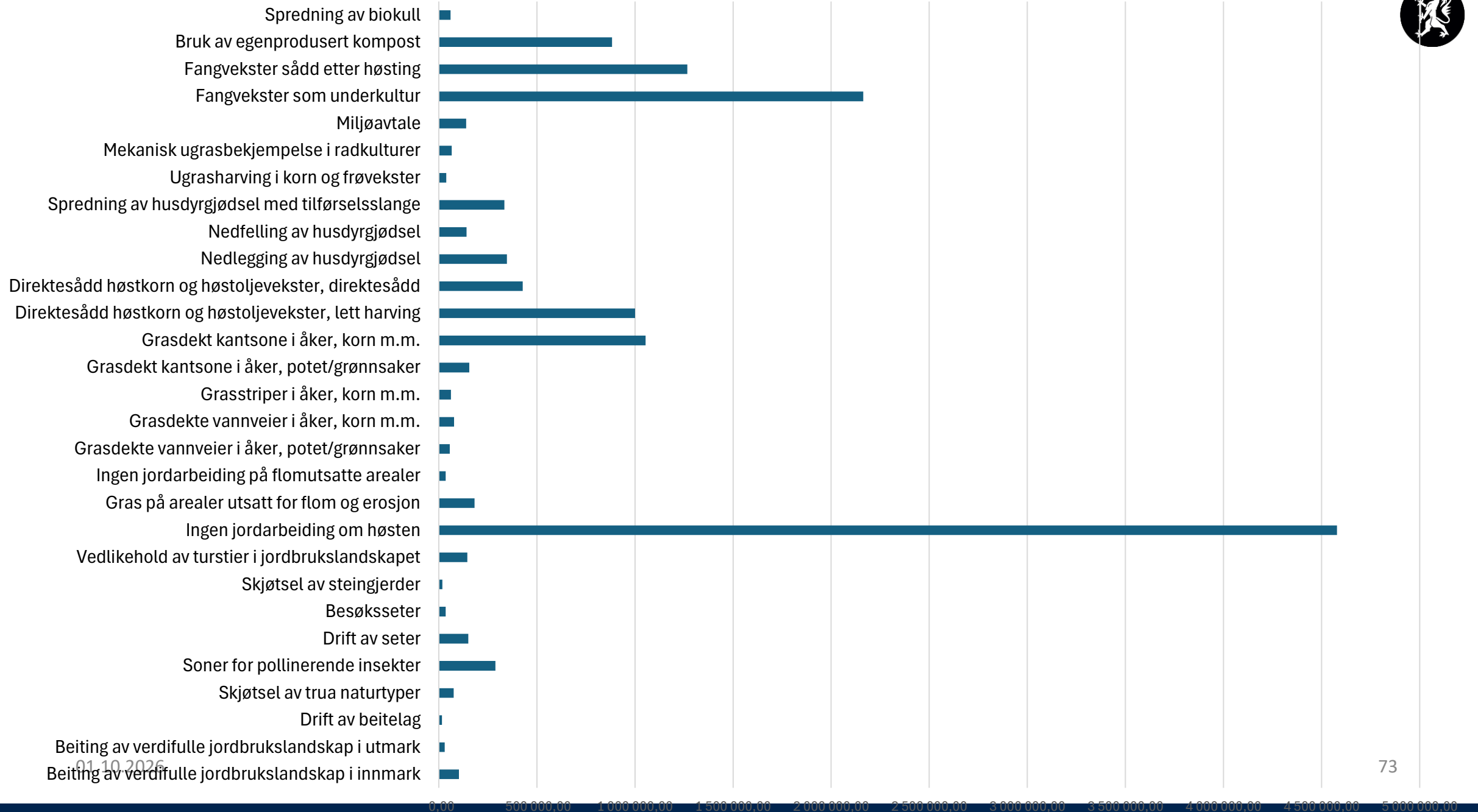

Tønsberg

Sandefjord

Grenland - RMP 2025

